

DOI: 10.32347/2786-7269.2025.11.3-15

УДК 711.4

Білоус О.Ю.,

olena.y.bilous@lpnu.ua, ORCID: 0009-0008-0071-8932,

Паляниця К.О.

kateryna.palianytsia.ar.2021@lpnu.ua, ORCID: 0009-0009-7102-8848,

Національний університет "Львівська політехніка"

ПЕРСПЕКТИВИ ОНОВЛЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЗАБУДОВИ 1960-их рр. В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЛЬВОВА

Досліджено проблему організації життєвого середовища в районах масової житлової забудови, сформованої у 1960-х роках, та окреслено перспективи її подальшого розвитку. Особливу увагу приділено питанням модернізації індустриальної забудови, зокрема можливостям її реновації, проведення капітального ремонту, підвищення енергоефективності та оптимізації інженерних мереж. Розглянуто підходи до вдосконалення просторової організації житлових районів, покращення їхньої соціальної та екологічної складових, а також інтеграції сучасних містобудівних рішень для забезпечення комфортного та сталого розвитку міського середовища.

Ключові слова: масове будівництво; житловий район; Львів; модернізація.

Актуальність проблеми. Одним із найпоширеніших типів житлових будівель в Україні та інших країнах, що розвивали масову індустриальну забудову в середині ХХ століття, є хрущовки – типові малоповерхові житлові будинки, зведені в 1950–1960-х роках для вирішення проблеми дефіциту житла. Первинно ці будівлі проєктувалися як тимчасове рішення з розрахунковим терміном експлуатації 25–50 років, однак сьогодні, після понад 75 років використання, їхній технічний стан та подальша функціональна придатність стають критичним питанням.

Актуальність цієї проблеми виходить за межі фізичного стану самих будівель і охоплює ширший міський контекст: *функціонування житлових кварталів, просторову організацію середовища, стан інженерної інфраструктури та адаптацію таких районів до сучасних стандартів комфорту та енергоефективності.*

Особливо гостро постає це питання через катастрофічне погіршення технічного стану будівель, що з кожним роком лише посилюється. Руйнування старих будівель не тільки призводить до матеріальних збитків, але й ставить під загрозу безпеку мешканців, нерідко спричиняючи людські жертви. Важливим

чинником, що поглиблює ці проблеми, стали військові дії, які ще більше підкреслили необхідність у розробці стратегій модернізації, реконструкції або заміни застарілих будівель. Це питання потребує особливої уваги в умовах, коли фізичне зношення конструкцій, моральна застарілість архітектурно-планувальних рішень та недостатня енергоефективність обумовлюють потребу в комплексному осучасненні як самих будівель, так і навколишнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях архітектури Львова радянського періоду (1956–1991) значну увагу приділено різним аспектам міського розвитку, зокрема генеральним планам, розвитку інфраструктури, багатоповерховому житловому будівництву, а також питанням проектування малоповерхового житла. Підхід до проектування та будівництва малоповерхових житлових споруд того часу став важливою темою в працях низки українських дослідників. Наприклад, О. Фенчук [1] виокремив етапи формування житлової забудови Львова в радянський період. Своєю чергою, О. Моркляник [2; 3] вивчала умови типового проектування житлових об'єктів у Львові в середині ХХ століття, виявляючи соціально-політичні передумови та вплив ідеології соцреалізму на архітектурні рішення того часу. Аналіз її робіт дозволяє зрозуміти суттєві зміни у просторі міста, зокрема в контексті малоповерхового житлового будівництва, яке активно розвивалося в кінці 1950-х років, і вплив цього процесу на формування міської структури Львова.

Вагомим внеском у дослідження житлової архітектури Львова є роботи В. Дідика [4] та С. Попової [5], які вивчали формування та розвиток малоповерхової забудови міста кінця 1950-х років та її трансформацію в наступні десятиліття. Автори особливої увагу звернули на проблемах перебудови, розбудови та надбудови існуючих будинків, а також на дослідженні збереження історичних архітектурних пам'яток. Зрештою, питання

Важливими стала праця А. Плешкановскої та О. Савченко [6], що актуалізували проблеми реконструкції застарілого житлового фонду.

Тему формування житлової архітектури Львова в радянський період продовжили в своїх дослідженнях Б. Посацький [7], Б. Посацький і І. Черняк [8], Р. Мих [9] та інші, зосереджуючись на аналізі розвитку житлових районів та містобудівних процесів післявоєнного часу. Їх роботи дозволяють побачити взаємозв'язок між типами житлових будинків і соціальною ситуацією в місті, а також досліджують функціональну організацію та ефективність використання відкритих просторів у контексті житлового будівництва.

Аналіз наукових праць дозволив сформулювати загальні тенденції розвитку архітектури Львова радянського періоду. Зокрема, важливою рисою є активне використання типових проектів, що відповідали соціально-політичним

вимогам того часу, а також перехід від малоповерхового до багатоповерхового житла в процесі урбанізації. Однак, попри велике значення цих досліджень, залишається потреба в глибшому аналізі індивідуальних проектів та вивченні особливостей їх реалізації, що дозволить отримати більш повне уявлення про архітектурний контекст Львова того часу.

Метою статті є вивчення підходів до осучаснення масової індустріальної забудови середини ХХ ст., аналіз технічного стану житлового фонду та визначення стратегій його адаптації відповідно до актуальних тенденцій міського розвитку. Особливу увагу приділено питанням енергоефективності, удосконалення просторової організації житлових районів та створення комфортного і стійкого міського середовища.

Відповідно до визначеної мети дослідження були сформульовані наступні завдання: провести детальний аналіз практичного досвіду осучаснення житлових будинків, зокрема з урахуванням сучасних вимог до енергоефективності, безпеки та комфорту мешканців, а також вивчити успішні приклади реконструкції; визначити архітектурні прийоми, що використовуються при реконструкції багатоквартирної забудови 1960-х рр., зокрема, з фокусом на адаптацію старих житлових комплексів до сучасних функціональних і естетичних вимог.

Виклад основного матеріалу. *В історії формування матеріально-речового середовища в нашій країні можна виділити декілька найважливіших етапів. До них, безумовно, відноситься створення потужної індустріальної бази в передвоєнні роки, відновлення народного господарства після війни та вирішення житлової проблеми на основі розвитку індустріального домобудування в 50-60 ті рр. минулого століття [6].*

Масова житлова забудова середини ХХ ст., відома як *хрущовки*, проєктувалася з розрахунковим терміном експлуатації 25-50 років, що фактично завершився ще на початку 2010-х рр.. Попри це, такі будівлі й надалі залишаються важливим сегментом житлового фонду, хоча перебувають на етапі значного фізичного та морального зносу. Деградація зачіпає не тільки конструктивні елементи самих будівель, а й прилегле середовище, що актуалізує питання їхньої комплексної модернізації, реновації або заміни з урахуванням сучасних вимог до комфорту, енергоефективності та трендів міського розвитку.

Виникнення *хрущовок* було зумовлене політичними та економічними чинниками середини ХХ століття. Державна стратегія спрямовувалася на швидке забезпечення житлом широких верств населення, що диктувало необхідність здешевлення будівництва та скорочення термінів проєктування й зведення. Економія впливала на всі аспекти житлової архітектури: мінімізацію

площ квартир, низьку висоту приміщень, стандартизовані конструктивні рішення та відсутність архітектурного різноманіття. Початкові серії будинків мали малоповерхову забудову [4; 5], однак подальша оптимізація та стандартизація призвела до переходу на багатоповерхові секційні будівлі з типовими квартирами, для яких характерні прохідні кімнати, відсутність літніх приміщень (балконів і лоджій у ранніх варіантах), суміщені санітарні вузли та невиразний архітектурно-художній вигляд [2]. Однорідність фасадів, уніфіковане оздоблення та мінімалістичне оформлення входів спричинили монотонність міського середовища, яке сьогодні значною мірою втрачає функціональну привабливість.

Сучасний технічний стан багатьох житлових будівель перших масових серій є критичним. Основними проблемами, які візуалізуються у міському просторі є розгерметизація міжпанельних швів, незадовільна теплоізоляція, аварійний стан покрівель, зношеність інженерних мереж (систем водопостачання, каналізації, опалення та електропостачання). Через відсутність у проєктах енергоефективних рішень ці будівлі мають значні тепловтрати, що не відповідає сучасним екологічним та економічним вимогам. Додатково вони не адаптовані до потреб маломобільних груп населення, що створює бар'єри для їхньої повноцінної інтеграції у міське середовище.

Деградація просторового середовища навколо таких житлових будинків є ще однією вагомою проблемою. Первісні проєкти не враховували сучасний рівень автомобілізації, що призвело до хаотичного паркування у дворах, значного скорочення пішохідного простору та зменшення доступності територій загального користування. Брак дитячих ігрових майданчиків, занедбаний стан тротуарів і дворів, відсутність сучасних рекреаційних зон та недотримання норм екологічного балансу лише поглиблюють соціальні та просторові диспропорції, формуючи дискомфортне житлове середовище.

То ж оновлення масової житлової забудови середини ХХ ст. потребує комплексного підходу, який поєднує модернізацію житлових будівель, реорганізацію прилеглих територій та інтеграцію принципів сталого міського розвитку. Це передбачає як інженерно-технічні заходи (реновацію або реконструкцію будівель, утеплення, оновлення інфраструктури), так і містобудівні стратегії, спрямовані на покращення функціональної організації житлових районів та їхню адаптацію до сучасних соціальних і екологічних вимог.

Державна політика щодо території масової індустріальної забудови 1960-х рр. та застарілого житлового фонду в Україні має важливе значення для вирішення проблеми житлового забезпечення та покращення умов проживання. Регулювання процесів реконструкції застарілого житлового фонду

здійснювалося через Закон України «Про комплексну реконструкцію кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду», прийнятий у 2006 р. Однак цей закон, попри свою значущість, не досягнув очікуваних результатів через високу вартість і складність процесу, що передбачав вимогу переселення всіх мешканців будинку і значне державне фінансування.

Нещодавно, у 2021 р., було зареєстровано законопроект №6458, який став важливим кроком у вирішенні проблеми застарілого житлового фонду в Україні [10]. Цей законопроект передбачав розширення категорій житлових будинків, які підпадають під реконструкцію, включаючи будівлі різної поверховості, а не тільки п'ятиповерхові. Важливою зміною стало також залучення місцевих органів влади – сільських, селищних та міських рад – до ролі замовників реконструкційних проєктів. Також законопроект надавав розширений перелік джерел фінансування, що сприяло б залученню як державних, так і приватних інвестицій; пропонувалося вдосконалити механізми прийняття рішень щодо реконструкції або знесення застарілого житла, а також оптимізувати процедуру компенсації власникам таких будинків і запропонувати різні варіанти відселення мешканців під час реконструкції.

Для комплексного вирішення проблеми застарілого житлового фонду намітилося два основних напрямки.

Перший напрямок стосувався зносу старих житлових будівель з подальшим зведенням нових відповідних сучасним стандартам комфортності, енергоефективності та безпеки. При цьому передбачалося створення нових житлових просторів, які б мали забезпечувати високий рівень якості життя, інтеграцію інноваційних технологій для зниження енергоспоживання та мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище, а також поліпшення транспортної інфраструктури.

В основу *другого напрямку* лягла ідея модернізації та реконструкції існуючих будівель перших масових серій з урахуванням адаптації їх до сучасних вимог. Вона б стосувалася не тільки ремонтних робіт, але й комплексного оновлення архітектурно-планувальних рішень, благоустрою прилеглих територій, створення комфортних дворів та зон відпочинку для мешканців, вдосконалення інженерних мереж і комунікацій, впровадження технологічних рішень для покращення енергоефективності та стійкості до змін клімату. Це також передбачає врахування соціально-економічних аспектів, таких як поліпшення доступності житла для різних верств населення та забезпечення належних умов для соціального взаємодії.

Сьогодні, в умовах складної політичної та економічної ситуації, зазначені напрямки не можуть розвиватися на належному рівні і бути імplementовані в повному обсязі.

Чинники, що ускладнюють процес знесення *хрущовок*, є багатограними і взаємопов'язаними, охоплюючи різноманітні аспекти. Перш за все, економічний чинник: значно дешевше та економічно раціональніше проводити оновлення існуючих будівель, аніж здійснювати їх повний демонтаж і зведення нових із значними фінансовими вкладеннями і ресурсами. Соціальні аспекти також відіграють важливу роль, адже частина мешканців може виступати проти виселення та переселення, через додаткові труднощі в організації такого процесу. Організаційний аспект стосується складності в тимчасовому переселенні мешканців, адже це потребує продуманих заходів та залучення великої кількості ресурсів, щоб забезпечити комфортне проживання в період реконструкції або зносу.

Екологічні чинники також не можна ігнорувати. Процес зносу будівель супроводжується великою кількістю будівельних відходів. Вони потребують ефективної утилізації і негативно впливають на екологічну ситуацію. Крім того, будівництво нових житлових об'єктів спричиняє значне навантаження на природні ресурси, посилюючи проблему зміни клімату. Враховуючи соціально-політичну ситуацію, в умовах післявоєнної руйнації та значного скорочення житлового фонду, недоречно здійснювати знос будинків, які ще можуть бути придатними для проживання.

Модернізація масової індустріальної житлової забудови 1960-х років повинна враховувати низку важливих аспектів. Містобудівний підхід полягає в тому, щоб не тільки покращити функціональне планування територій, але й забезпечити належну організацію простору в межах міста. Архітектурний аспект полягає в оновленні композиційно-художніх рішень, а також у вдосконаленні конструктивних елементів будівель, щоб вони відповідали сучасним вимогам комфорту та безпеки. Важливими є також питання енергоощадності та енергозбереження, а також естетична складова, що покращує візуальне сприйняття будівель і територій.

Функціонально-планувальні та архітектурно-просторові недоліки масових житлових будинків 1960-х років стають очевидними при детальному аналізі їхніх характеристик. Малогабаритні житлові приміщення, незручні пропорції кімнат та обмежена площа створюють дискомфорт для мешканців. Планувальні рішення часто не враховують сучасні потреби, зокрема маленькі кухні, прохідні кімнати, вузькі коридори та суміщені санвузли, що обмежує зручність використання простору. Відсутність додаткових господарських приміщень, таких як гардеробні або кладові, не дозволяє ефективно організувати зберігання речей.

Додаткові проблеми виникають через відсутність літніх приквартирних приміщень та ліфтів у будівлях, що ускладнює доступність і знижує комфорт.

Одноманітність та монотонність архітектурних рішень призводить до відсутності індивідуальності будівель, візуальна естетика фасадів часто не відповідає сучасним вимогам. Також значущою проблемою є відсутність зручного доступу для маломобільних верств населення, що є суттєвим недоліком в контексті сучасної архітектурної інклюзивності.

Таким чином, для досягнення успішної модернізації *хрущовок* необхідно комплексно враховувати ці чинники та розробити стратегії, що дозволять адаптувати будівлі до сучасних вимог без значних втрат для екології, економіки та соціальної структури населення.

Рис. 1. Приклади підвищення стандартів комфортності проживання силами мешканців, Львів, 2025 р. (фото: К. Паляниця, 2025)

Модернізація житлового фонду передбачає комплекс заходів, спрямованих на покращення функціональних та естетичних характеристик будівель. Серед таких заходів можна виокремити внутрішнє перепланування (як по горизонталі, так і по вертикалі), прибудови та надбудови, винесення вхідних комунікаційних вузлів на зовнішні фасади будинків, а також влаштування ліфтів і добудову літніх приквартирних приміщень, таких як балкони, лоджії та тераси. Ці заходи

дозволяють збільшити площу і кількість квартир, покращити санітарні вузли, створити додаткові приміщення для зберігання, а також поліпшити пропорції кімнат і зон відпочинку, що значно підвищує комфорт проживання.

Архітектурно-художній аспект модернізації будинків полягає в індивідуалізації їхнього образу шляхом використання колористичних рішень, супер графіки та змін в об'ємно-просторовій структурі будівель (через прибудови та надбудови), а також збагачення фасадів, включаючи влаштування балконів, галерей, сходових кліток та зміни форми даху. Містобудівний аспект модернізації житлової забудови передбачає впорядкування планувальної організації території, що забезпечує комфорт та функціональність. Для перших серій багатоповерхових будинків масової забудови характерні недоліки, такі як відсутність достатньої кількості місць для зберігання автотранспорту та соціально-просторової структуризації середовища, що призводить до анонімності житлових районів.

Враховуючи соціально-психологічні потреби людей, виділяють три основні просторові зони житлового середовища: приватний простір (квартира, можлива тераса або сад), напівприватний простір (будинок, сходи, прибудинкова територія, що належить мешканцям) та громадський простір (території громадської забудови, вулиці та дороги). Правильне формування та структурування цих зон дозволяє створити комфортне середовище, яке сприяє соціальним взаємодіям і благополуччю мешканців.

Модернізація старих житлових фондів, таких як *хрущовки*, має численні переваги, зокрема доступну вартість квартир, зручне розташування в розвинених районах з доброю транспортною доступністю та близькістю до інфраструктури, наявність зелених зон і можливість перепланування. Крім того, ці будинки мають компактні розміри, що спрощує ремонти та забезпечує енергоефективність. Модернізація старих будівель дає змогу підвищити комфорт для мешканців, створюючи необхідну інфраструктуру для зберігання індивідуального автотранспорту та збільшення площі прибудинкових територій за допомогою сучасної забудови та малих архітектурних форм.

Збереження та модернізація таких будинків має не тільки економічні переваги, але й важливе значення для соціальної стабільності та розвитку міських територій, що враховує європейські орієнтири та тенденції модернізації житлового середовища.

Закордонний досвід демонструє тенденції в модернізації житлового фонду в умовах сучасного міського розвитку. Вони спрямовані на покращення якості життя мешканців, ефективне використання наявних ресурсів та адаптацію до вимог сучасних соціальних і екологічних стандартів. Одна з головних тенденцій – це орієнтація на сталий розвиток, що передбачає інтеграцію

екологічних, економічних та соціальних аспектів в процес модернізації. Зокрема, велика увага приділяється енергоефективності будівель, використанню «зелених» технологій, таких як сонячні панелі, системи збору дощової води та використання енергоощадних матеріалів.

Рис. 2. Приклад відновлення пошкоджених російськими ракетами будинків у Запоріжжі, було-стало [11]: проєкт відбудови будинку в точності відповідає визначеному урядом принципу відновлення України – «краще, ніж було»; тут передбачено не тільки відновлення зруйнованих після влучання ракети конструкцій, а максимальне осучаснення з комплексною енергоефективною модернізацією

Ще однією важливою тенденцією є адаптація старого житлового фонду до нових функціональних вимог. Це включає перепланування та реконструкцію за допомогою новітніх архітектурних і технологічних рішень, що дозволяє покращити якість житла та збільшити його функціональність без значних витрат на нове будівництво. Модернізація таких будівель дозволяє зберегти історичну та культурну спадщину, одночасно забезпечуючи зручні умови для життя.

Не менш важливим є створення комфортного і функціонального середовища для соціальної взаємодії. Зміна соціальних потреб вимагає розвитку нових типів житлових комплексів, які можуть адаптуватися до різноманітних моделей життя, включаючи багатофункціональні простори, які поєднують житлові, комерційні та громадські функції. Одним із напрямків є створення дитячих кімнат та інших поліфункціональних просторів у перших поверхах забудови.

Також слід зазначити зростаючий попит на доступне житло, що стало результатом змін в економічній ситуації та соціальних умовах. Багато розбудовників міст орієнтуються на зведення економічно доступних житлових комплексів з використанням дешевших матеріалів та швидких будівельних технологій, що дозволяє знизити вартість житла, не знижуючи його функціональності та якості.

Рис. 3. Тенденції модернізації багатоквартирного житла, європейський досвід [12]

Однак, незважаючи на численні виклики, питання покращення якості життя мешканців, оптимізації використання простору та впровадження інноваційних рішень у житловому будівництві залишаються надзвичайно актуальними. Створення стратегії, яка включатиме адаптацію застарілих будівель і розвиток нових проектів, що відповідають високим вимогам до комфорту, екології та енергоефективності, має стати основою для подальшого розвитку житлового сектору, що зможе сприяти підвищенню якості життя та стійкому розвитку міських середовищ.

Висновок. Отже, індивідуалізація образу будинку та двору в процесі модернізації радянської забудови, здійснена через благоустрій та озеленення, здатна не тільки створити естетично привабливий простір, але й виконати важливу соціальну функцію. Вона може взяти участь у формуванні ідентичності мешканців з їхнім житлом, сприяючи розвитку почуття гордості та відповідальності за навколишнє середовище. Поряд з тим, трансформація простору здатна сприяти зміцненню сусідських зв'язків, покращенню

соціальної інтеграції та підвищенню загальної якості життя. Гармонійне поєднання архітектурних, ландшафтних та функціональних елементів дозволяє створити комфортне й емоційно привабливе середовище, яке впливатиме на покращення якості життя як окремих мешканців, так і громади в цілому.

Зважаючи на це, будівлі радянської забудови, зокрема типу *хрущовка*, мають важливу роль у формуванні міського контексту. Враховуючи їх потенціал для інтеграції в сучасне міське середовище, ці об'єкти здатні стати не тільки збереженими, а й адаптованими до сучасних архітектурних та функціональних вимог, дозволяючи сформувати новий образ міського простору. Якщо модернізацію цих будівель виконувати з урахуванням сучасних потреб та стандартів, вони зможуть стати естетичною окрасою міських районів, задавати тон розвитку урбанізованих територій та сприяти гармонійному поєднанню архітектури, природи і соціальної інфраструктури. Таким чином, ці будівлі не лише виконуватимуть функціональні завдання, але й сприятимуть розвитку міського середовища як простору, що відповідає вимогам сталості в умовах сучасного суспільства.

Подальший напрямок дослідження. У майбутньому планується здійснити сутнісні характеристики поняттю *хрущовка* та його еволюцію в контексті змін архітектурного вигляду та соціальних процесів.

Бібліографічний список

1. Фенчук, О.Т. (2022). *Житловий Львів. історія формування житлового будівництва у період 1945–2010 рр.* Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Архітектура», 2 (4), с. 178-191.
2. Моркляник О., (2008). Впровадження типового проектування в житлове будівництво Львова у період з кінця 40-х – першої половини 50-х років ХХ ст. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*, 632, с. 26–30.
3. Моркляник О. (2016). Утопічні ідеї соціалістичного реалізму в житловій архітектурі Львова кін. 40-х–І пол. 50-х рр. 20 ст. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*, 43 (1), с. 226–233. Режим доступу: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=xj583_MAAAAAJ&citation_for_view=xj583_MAAAAJ:WF5omc3nYNoC.
4. Дідик, В. (2020). Проектування і спорудження малоповерхового житла наприкінці 1950-их років у Львові. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Архітектура», 2 (2), с. 76-82.
5. Попова, С. (2023). Архітектурні особливості малоповерхової типової житлової забудови 1939–1955-х років. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Архітектура», 2 (10), с. 141-149.
6. Плешкановска, А.М., та Савченко, О.Д. (2019). *Епохи та міста*. Вид. 2-е, доповн. Київ. Інститут Урбаністики, Вид. Логос. С. 309-318.
7. Посацький, Б. (2008). Архітектура тоталітаризму (1940-1956). В.Ю. Бірюльов, ред., *Архітектура Львова. Час і стилі. ХІІ–ХХІ ст.* (с. 578-598). Львів: Центр Європи.
8. Posatskyi V. and Cherniak I. (2019). New objects in the space of Lviv (1956–1990). *Space & form | przestrzeń i FORMA*, 40, p. 233–264.

9. Мих, Р. (2008). Архітектура радянського періоду (1956-1991). В: Ю. Бірюльов, ред., *Архітектура Львова. Час і стилі. XII–XXI ст.* (с. 606-637). Львів: Центр Європи.

10. Rada.gov.ua. (2025). Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73497.

11. Вавілов, А. (2024, 16 травня). Як перетворити «хрущовку» на сучасний енергоефективний будинок: досвід відновлення пошкоджених російськими ракетами будинків у Запоріжжі. *Перший Запорізький*. Available at: <https://1news.zp.ua/yak-peretvoriti-hrushhovku-na-suchasnij-energoefektivnij-budinok-dosvid-vidnovlennya-poshkodzenih-rosijskimi-raketami-budinkiv-u-zaporizhzhii/>.

12. Гнес, І.П. (2013). *Багатоквартирне житло. Тенденції еволюції*. Львів: Вид-во Львів. Політехніки.

Assistant **Olena Bilous, Kateryna Palanytsia,**
Lviv Polytechnic National University

PROSPECTS FOR THE RENOVATION OF INDUSTRIAL HOUSING FROM the 1960s IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY LVIV

The article explores the process of modernizing Soviet-era residential buildings, specifically typical buildings from the 1945-1990s period, through landscaping and greening. The author analyzes how the individualization of the building and yard's image not only creates an aesthetically appealing space but also plays an important social role. Special attention is given to the impact of these changes on residents' identification with their homes, strengthening neighborhood ties, and improving the quality of life. It is emphasized that the enhancement of architectural and landscape elements, combined with functional space organization, contributes to creating a comfortable and emotionally attractive urban environment, which positively influences the community as a whole. The author highlights that modernizing such buildings according to contemporary standards can significantly change their context, making them important elements of the urban environment, capable of shaping its image, setting the tone, and serving as a decoration for the city. In future research, the author intends to examine the evolution of the term "Khrushchyovka" in the context of architectural and social changes and explore the possibilities of integrating modern architectural solutions into the restoration of these buildings.

Keywords: mass construction; residential area; Lviv; modernisation.

REFERENCES

1. Fenchuk, O.T. (2022). Zhytlovyi Lviv. istoriia formuvannia zhytlovoho budivnytstva u period 1945–2010 rr. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Serii: «Arkhitektura», 2 (4), pp. 178–191. {in Ukrainian}

2. Morklianyk O., (2008). Vprovadzhennia typovoho proektuvannia v zhytlove budivnytstvo Lvova u period z kintsia 40-kh – pershoi polovyny 50-kh rokiv XX st.

Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnika”, 632, pp. 26–30. {in Ukrainian}

3. Morklianyk O. (2016). Utopichni idei sotsialistychnoho realizmu v zhytlovi arkhitekturi Lvova kin. 40-kh–I pol. 50-kh rr. 20 st. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia, 43 (1), pp. 226–233. Access Mode: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=xj583_MAAAAJ&citation_for_view=xj583_MAAAAJ:WF5omc3nYNoC. {in Ukrainian}

4. Didyk, V. (2020). Proektuvannia i sporudzhenia malopoverkhovoho zhytla naprykintsi 1950-ykh rokiv u Lvovi. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Serii: «Arkhitektura», 2 (2), pp. 76–82. {in Ukrainian}

5 Popova, S. (2023). Arkhitekturni osoblyvosti malopoverkhovoi typovoi zhytlovoi zabudovy 1939–1955-kh rokiv. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Serii: «Arkhitektura», 2 (10), pp. 141–149. {in Ukrainian}

6. Pleshkanovska, A.M., ta Savchenko, O.D. (2019). Epokhy ta mista. Vyd. 2-e, dopovn. Kyiv. Instytut Urbanistyky, Vyd. Lohos. Pp. 309-318. {in Ukrainian}

7. Posatskyi, B. (2008). Arkhitektura totalitaryzmu (1940-1956). V.Yu. Biriulov, red., Arkhitektura Lvova. Chas i styli. KhII–KhKhI st. {in Ukrainian}

8. Posatskyi, B. and Cherniak, I. (2019). New Objects in the Space of Lviv (1956–1990). *Space & Form | przestrzeń i FORMa*, 40, pp. 233–264. {in Ukrainian}

9. Mykh, R. (2008). Arkhitekturaadianskoho periodu (1956-1991). V: Yu. Biriulov, red., Arkhitektura Lvova. Chas i styli. *XII–XXI centuries* (pp. 606–637). Lviv: Centre for Europe. {in Ukrainian}

10. Rada.gov.ua. (2025). Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73497. {in Ukrainian}

11. Vavilov, A. (2024, 16 travnia). Yak peretvoryty «khrushchovku» na suchasnyi enerhoefektyvnyi budynok: dosvid vidnovlennia poshkodzhenykh rosiiskymy raketamy budynkiv u Zaporizhzhii. Pershyi Zaporizkyi. Available at: <https://1news.zp.ua/yak-peretvoriti-hrushhovku-na-suchasnij-energoefektivnij-budynok-dosvid-vidnovlennya-poshkodzhenih-rosijskimi-raketami-budynkiv-u-zaporizhzhii/>. {in Ukrainian}

12. Hnes, I.P. (2013). Bahatokvartyrne zhytlo. Tendentsii evoliutsii. Lviv: Vyd-vo Lviv. Politekhniky. {in Ukrainian}